Vdekje Fashizmit — Liri Popullit!

RILINDJA

ORGAN I FRONTIT POPULLUER TE KOSOVES E METOHIS

Poštarina plaćena u gotovu
Taksa postale e paguem

NEDELJNI LIST
FLETORE E PERJAVESHME

Redakcija Priština
Rruga Armata e Kuqe Nr2

PAJTIMET
per 1 vjet 96 din.
„ 6 muej 48 „
„ 3 muej 24 „

Dorshkrimet nuk kthehen

Odgovorni urednik
Drejtori pergjegjës XHELADIN HANA

Vjeti IV Nr. 97 | PRISHTINE, 8 Kallnuer 1948 | Çmimi 2 dinarë

Fjalimi i Marshalit Tito me rastin e vjetit të ri 1948

Ne vjetin e ri çdo njeri puntor duhet te jape gjithçka nga vehtja per plotësimin e detyrës së tij

Marshali i Jugosllavis JOSIP BROZ — TITO

Qytetarë e qytetare të Jugosllavis

Vjeti 1947 mori fund dhe po hyjme ne vjetin e ri 1948. Vjeti i kaluem 1947, per Vendin t'one ka randesi te veçante, sepse ai qe vjeti i pare i Planit t'one pesvjeçar, vjeti i pare i ekonomis me plan ne Jugosllavin e re. Gjate atij vjeti u shpre hen fuqi dermuese krijojse qe egzistojshin latente ne popujt t'one. E ato mujten me u-çfaqe vetem nen kushtet e reja te zhvillimit t'one te mbrendshem si ne pikepamje ekonomike ashtu edhe n'ate politike e kulturale, d. m. th. ne strukturen e re shoqnore te Vendit t'one. Vetem sepse jane çlirue prej prangave kapitaliste çfrytezuese, keto fuqi krijonjese te popujve t'one mujten me dhane, ne nji periudhe kaq te shkurte te mbas-luftes, ne nji vend kaq te shkatrruem nga okupatoret-rezultate deri tash te pashembullta ne ndertim.

Por, nga ana tjeter, u çfaqen edhe shum te meta e ane negative ne deget e ndryshme te veprimtaris s'one ekonomike. Keto dobesina kane pase karakter edhe objektiv, edhe subjektiv. Por, mund te pohoj me siguri, se ne pikpamje te shumices s'atyne te metave e dobesinave, rrolin kryesuer e ka luejte faktori objektiv. Prap se prap, kundra te gjitha ketyne, sukseset qe i kemi mbrrijte ne ket periudhe me te vertete te shkurte, d. m. th. gjate nji vjeti, ne te gjitha fushat e veprimtaris ekonomike, politike e kulturale, jane aq te mdhaja, sa jane garancija verte ma e mira se do te ritojme ne perpjekjet t'ona te matutjeshme per realizimin e te gjitha atyne qe ja kemi parashtrue vehtes si detyre themelore per krijimin e ardhmenis ma te mire e ma te lumtun te popujve t'one.

Ketu ma se pari do te flas mbi shum te meta e dobesina sepse sukseset flasin vet; e kur na flasim mbi dobesinat t'ona para publikut, atehere na e bajme ket per shkak se asht po aq, ne mos ma teper, e nevojshme sikur te flasim per sukseset t'ona. Per me i ndreqe e eduke te metat e gabimet, ato duhet me i zbulue e dijte: kjo asht e nevojshme jo vetem per ata qe i bajne, por edhe per te gjithe njerzit punonjes sepse tue i zbulue me kohe dobesinat e te metat e ndryshmena e arrijme qellimin edukues: me ket deshrojme me arrijte jo vetem te ndreqim ate qe i ban keto gabime e leshime, por edhe qe t'u kujtohet te tjerve mos me i ba keto gabime. Gabimet e leshimet ke na kane sot karakter [illegible] jo si [illegible] qene perpara [illegible] kapitalist. Ato [illegible] tem indiv[illegible] [illegible] mitetin d. m. th. e d[illegible] popullin pergjithsisht sepse asht puna mbi pasunin e randesishme popullore. Te marrim, p. shembull, derdhjen ose damtimin e pasunis se çfardo lloji qofte; qofshin keto mjetet e transportimit ase maqinat e ndryshme neper fabrika, qofte meskursimi i materijalit te ndryshem ne ndertime ose landa e pare neper fabrika, qofte moskursimi e derdhja e mjeteve financjare ase gjanave te ndryshme ushqimore, qofte shmangeje nga detyra d. m. th. pertaci ase qendrimi i pa shpirte ase moskujdes per njerezit-te gjitha keto, nen kushtet e sotshme, e damtojne mbare komunitetin e popujve t'one.

T'a marrim, per shembull, maredhanjen e pashpirte kundrejt mjeteve te ndryshme te transportit, siç jane automobilat etj. Keta automobila Shteti i jone i blene perjashta shum shtrejt, me diviza te cilat i fitoime me shum veshtiresina, sepse per t'o na duhet me eksportue landet e para e gjanat ushq[illegible] ma te çmueshme, e me [illegible] te, me keta automo[illegible] ket pasuni shtetnore [illegible] th. popullore, shpesh veprohet ne menyre kriminale e pa kujdes nga ana e atyne te cilevet u jane besue. Qendrimi i pashpirte dhe prishja e kesaj pasunije e damton mbare komunitetin t'one dhe asht nji krim i vertete kundrejt popullit.

Mandej, shum randesi ka cashtja se si veprohet me materjalin e ndryshem te ndertimeve dhe me maqinat. Ne kete pikpamje ne vjetin e kaluem ka pase te meta shum te mdhaja, keshtu qe ne shum raste ato leshime e te meta kane marre leshime e te meta kashum raste asht veprue me materjalin ndertimuer, çimenton, landet e ndertimit, e tjera, tue i derdhe deri n'ekstrem; cementi e landa tjeter ndertimore jane derdhe pa mase sikur ky materjal t'ishte i pashtershem ke na. Kur te merret parasyshe se ke na veprimtarija e punve botore ka marre perpjeshtime shum te mdhaja ne te gjitha republikat t'ona popullore, atehere dami i shkaktuem me derdhje te ketilla te materjalit ndertimuer, ka marre me te vertete perpjestime shum te mdhaja, sepse nji veprim i ketille derdhes ka ngja ne te gjitha republikat dhe ne shum vende, ku ma shum e ku ma pak.

Edhe ma keq ka qene me maqinat e ndryshme ndertimore, te cilat akoma nuk prodhohen ne vend, por na duhet me i importue nga jashte, me divize. Me kto maqina veprohet fare pakujdes e pashpirtnisht. Shpesh keto maqina jane lane ne shi e bore, jo me jave, por me muej dhe ketu shteti asht damtue dyfish: e para, sepse maqinat jane pague shtrejt e nuk kane muejte me u-çfrytezue dhe e dyta-sepse keso maqinash ka pak dhe se punet e parapame nuk kane mujte me u-krye me kohe, ase nuk kane mujte me u-ndermarre pune te reja.

Cashtja e qendrimit te pakujdeseshem kundrejt detyres ne pune per ne ka randesi jo te vogel; nga kjo mvaret a do ta kryejme ma shpejt a ma ngadale Planin t'one pesvjeçar, a do t'i realizojme ma lehte ase ma me zor detyrat t'ona. Kur them ma lehte ose ma veshtire atehere mendoj me thane qe e tane barra e jone dermuese e punes te ndahet njilloj, simbas aftesis e mundesis fizike, ne nji numer sa ma te madh qytetaresh, d. m. th. ne te gjithe qytetaret e afte per pune. Asht pa nder ne se ne shumicen dermuese te qytetarve t'one ekziston ndergjegje e madhe pune, si ke puntoret ashtu edhe ke katundaret, e sidomos ke rinija e jone e shkelqyeshme. Por ekziston nji pjese e qytetarvre t'one te cilve u mungon kjo ndergjegje qytetare ndaj detyres ne pune. Keta u perkasin disa kategorive. Disa punojne per me fitue aq sa u nevojitet me e kalue disi ndonji muej, ne realitet tue mos punue kurrgja. Ketyne u ka qene e mundeshme kjo per shkak se kane fitue mire, e shteti u a ka sigurue buken e gjanat tjera te racjonueme ushqimore, pa marre parasysh a kane punue ase jo. Kjo gja tash ma merr fund; buken e gjanat e racjonueme ushqimore tash e mbrapa njerzit e ketille nuk do t'i marrin gjate kohes kur nuk duen me punue e fizikisht jane t'afte per pune. Te tjere, prap, kremtojne me teprice festat e ndryshme, ase i lane minjerat, fabrikat e sipermarrjet e tjera per shkak te do festave te vogla ke shtepija. Kuptohet se te gjitha keto i shkaktojne dam te madh mbare komunitetit popullluer sepse e çrregullojne serjozisht kryemjen e planit, e veç kesaj, vetem nji dite feste i kushton shtetit t'one shum qinda miljona dinare. Ne ket vjet ka pase raste qe pikrisht per kete shkak disa minjera e fabrika nuk e kane plotsue prodhimin me plan dhe atehere pjeses ma koshjente te puntorve i asht dashte me ba perpjekje te mdhaja per me e krye planin.

Mandej, ka edhe asish te cilet nuk duen me punue kurrsesi per komunitetin, por me ane te spekullimeve te ndryshme ase me ndonji menyre tjeter jo produktive, i sigurojne mjetet e jeteses, natyrisht ne dam te komunitetit. Vet vetiu, keta te fundit bahen anmiqe te Jugosllavise se re, sepse, simbas rregullit, te gjithe njerzit e ketille nuk dishrojne te kemi suksese ne ndertimin e vendit t'one, ne ndertimin e ardhmenis s'one ma te mire.

Shum nder ne harrojne se njerzit, kuadrat jane gjaja ma e çmueshmja qe kemi, e kundrejt njerzve sillen pashpirte. Nuk u kushtohet njerzve kujdes i mjaftueshem, e shpesh nuk u kushtohet aspak. Nga plani i jone pesvjeçar, na kemi pa se sa i veshtire asht per ne problemi i aftesimit te kuadrave te reja ne sektoret e ndryshem t'ekonomis s'one e prap se prap shum udheheqesa e institute t'ona veprojne fare keq kundrejt puntorve e nepunsave, tue mos u kujdesue per ta. Si ma e randesishmja, mund te konsiderohet pakujdesija mbi çashtjen e banesave te puntorve e nepunsave te tjere. Kesaj gjaje i kushtohet teper pak kujdes, me gjithse per çdo dite perhere ma teper vijne njerez neper sipermarrje industrijale e tjera. Ndertohen fabrika te reja, shum te mdhaja, e shpesh harrohet fakti se per puntoret e nepunsat e atyne fabrikave duhet me ndertue edhe banesa. Kjo asht karakteristike sidoemos per institutet e sipermarrjet neper qytete ma te mdhaja.

Ka shum te meta edhe ne pikpamje te furnizimit te puntorve ne gjana te ndryshme ushqimore, me gjithse gjana ushqimore ke na ka pase ne sasina te mjaftueshme. Mandej, nuk i kushtohet gjithkund kujdes i mjaftueshem çashtjes qe te shperblehen si duhet ata qe punojne pa lodhshmenisht tue mos e kursye mundin per te kontribue sa ma shum ne ndertimin e vendit, d. m. th per komunitetin.

Keso te metash e gabimesh e shum te tjera si keto, ka bukur shum dhe, kuptohet, ato duhet me i likujdue te pakten ne baze, dhe sa ma pare, sepse politika e qeveris se Perbashket asht krejtesisht tjeter: ajo ndjeke rrugen qe qysh tash, ne proçesin e realizimit te Planit pesvjeçar, standardi jeteseuer i njerzve puntore te ngrihet e jo te zbrese, qysh tash duhet me ba ç'mos qe ata te cilet punojne dhe kontribuojne ma se shumti t'a ndijne, bile deri diku, se u kushtohet kujdes.

Disa here nuk i kushtohet kujdes i mjaftueshem edhe sigurimit ne pune. Shikohet me u mbrrijte nji efekt sa ma i madh ne pune, e harrohet fak-

(Vazhdon ne faqen e dyte)

Fjalimi i Marshalit Tito me rastin e vjetit te ri

(Vazhdim nga faqe para)

ti se a asht sigurue sa duhet jeta e shendeti i atyne qe punoine. E pra, kjo s'asht veshtire me u arrijte dhe pa ndonji dam kush e din se sa per rezultatet e punes.

Te gjitha keto gabime e te meta qe i parashtrova ma siper kane karakter thjeshte subjektiv dhe mund jo vetem t'eliminohen pjesrisht, por edhe te likujdohet krejtesisht, ne qofte se kete gja e kemi vazhdimisht parasyshe.

Mbi veshtirsit objektive une nuk mendoj me fole ketu, me gjithse ato jane shem te mdhaja. Na i dijme ato, por do t'i perballojme shum ma lehte sikur t'i paksojme sa ma shum gabimet e te metat subjektive. Pra se te kaloje ne parashtrimin e rezultateve mbi permbushjen e planit te vjetit 1947 e shof te nevojshme me theksue edhe nji te mete, ma te madhen, n'ekonomin t'one me plan, e kjo asht dobesija e jashtezakonsshme ne pikepamje te statistikes e t'evidences. Kjo vlen jo vetem per sipermarrjet dhe institutet e ndryshme nga poshte, por edhe per vete ministrinat, si te perbashketat ashtu edhe ato republikanet. Pa statistike e evidence te mire nuk mund te kete ekonomi stabel dhe te sukseseshme me plan. Me duhet me thane se ne vjetin e kaluem pikerisht dobesija e statistikes dhe e evidences qe shkak i shum te mbetave dhe te keqijavet, disa nga te cilat i parashtrova ketu.

Kete dobesi ne duhet me e zhduke sa ma pare, sepse nga kjo gja mvaret shum kryemja me sukses e planit t'one pesvjecar, nga kejo mvaret furnizimi i drejte i populisis s'one puntore, mvaren edhe shum sende tjera shum te randesishme.

Shka kemi muejte me kreye ne vjetin 1947 nga Plani i jone pesvjecar?

Ne minjera ne kete vit prodhimi me plan asht realizue me afro 140 per qind, produktiviteti i punes asht shtue n'afro 120 per qind. Ketu i tane prodhimi i qymyrit per vjetin 1947 mberrine 96,7 per qind — e neper Republika 94,7 per qind — mandej metalurgjija e zeze 109 per qind, nafta 114 per qind, metalurgjija e ngjyreshme 106 per qind, metaloidet 102 per qind, tane prodhimi ne minjera 104 per qind.

Ne minjera e metulurgji te zeze, vetem plani i qymyrit nuk asht kreye krejt, dhe kejo per shum arsye. Arsyeja e pare asht se plani i pare shum here asht shtue me detyra te reja prodhimi. E dyta, se ka mungue fuqija puntore, gja qe shifet ne faktin se nga kallndori deri ne fund te vjetit 1947 numri i puntorve u-shtue gjithsejt 3 per qind ne krahasim me kalndorin, ndersa shtimi i planit arrin gjate kesaj kohe ne 34 per qind. Ketu, vetem ne saje te shtimit te rezultateve te prodhimit per 29 per qind, ka mujte qe permbushja e planit te qymyrit per vjetin 1947, me gjithe te metat e shumta, te jene te kenaqshme.

Por, pervec ketyne dhe shum veshtirsinave tjera objektive ne minjera ka edhe faktore subjektive, qe pengojne shum hovin edhe ma te madh ne kete dege te prodhimit. Ajo qe influencon negativisht, pike se pari, asht disiplina e dobet e punes. Ketu humbin mesatarisht 13,4 per qind te ditve te punes per cdo muej. Kjo vlen sidomos per elementin puntor, qe vjen nga katundet, d. m. th. qe jeton ne katund, e shkaqet e mungesave te tyne e parashtruem ma siper. Me e forcue disiplinen ne pune, me permiresue furnizimin e puntorve ne kete dege prodhimi — asht detyra e pare ne vjetin 1948.

E konsideroj si detyre t'i mem me iu shpreche puntorve nepunsave dhe personelit teknik te minjerave mirenjoftjen per vetmohimin ne pune dhe sukseset e mira qe i kane mberrijte ne vjetin e pare te planit t'one pesvjecar. Ky sukses, i cili ka per ekonomiken t'one randesi shum ta madhe, le te jete nji nxitje per perballimin e te gjitha veshtirsinave dhe mberrjtjen e sukseseve edhe ma te mdhaja. Gjithashtu meritoine lavdaten ma te madhe punetoret e industris s'one te rande, qe ne vjetin 1947, me perpjekje shum te mdhaja, i dhane Vendit t'one 10-15 per qind ma shum celik e hekur se sa ka qene parapa ne plan e keshtu bane te mundshem ndertimin e objekteve aq te mdhaja sic asht hekurudhe e rinis, per te cilen kane dhane ma se 24 mij tona shina, materjal per ndertimin e urave etj.

Bujqesija

Plani i mbjelljes se te gjitha drithnave asht realizue me 99,2 per qind. Prej ketij, plani i mbjelljes se misrit asht tejkalue per 10,3 per qind, kjo teprice vjen ne llogari te bimve te tjera per te cilat nuk ka pase mjaft fare.

Per arsye se misri ka dhane fryt te mire, plani i ketij vitit i prodhimeve te drithnave, tejkalon mesataren e dhete vjetve per 2,4 per qind.

Prodhimi i fidaneve te pemve dhe hardhive asht shtue mjaft ne krahasim me vitet e maparshme, por prap se prap prodhimi i fryteve kryesore te pemeve memezi ka mbrrijte dy te tretat e te paraluftes, per shkak te posajave te damit qe ka shkaktue okupatori.

Simbas planit, ne blegtori asht mbrrijte gjithsejt 97,8 per qind. Prej ketyne, derra 91,8 per qind gja qe ka rrjedhe si rezultat i mungeses s'ushqimit per derra ne vitin 1946 dhe 1947.

Mungesat kryesore ne bujqesin e vitit 1947: E para, ministrija qendrore s'ka disponue me shenime te sakta mbi gjanesin e siperfaqes per fare. E dyta, ministrat republikane te bujqesis s'kane pase shenime se sa fare nevojitet. E treta, organet bujqesore te republikave nuk e kane pase evidencen e sakte mbi numrin dhe aftesin e baktive te punes dhe traktorve private. E katerta, keshillat popullore nuk jane kujdesue mjaft mbi evidencen, lavrimin e sektorit te kerenucm etj. E pesta, edhe ne mbjelljet prandverore, e edhe ma teper n'ato te vjeshtes ne sherbimin e fares. Aparati per kete qellim asht ende shum i dobet, gja qe paraqet nji problem serjoz, per kete dege t'ekonomis. E gjashta, sherbimi traktorist-d. m. th, stacionet maqino—traktoriste, per shkak t'udhehqjes burokratike dhe centraliste nuk i kane dhane as kerkund rezultatet e prituna. Pervec kesaj, ka mungue kujdesi i duhun per puntoret, per traktoret, do me thane per rregullimin dhe ruejtjen e tyne. Te gjitha keto dhe shum dobesina tjera ende egzistojne ne bujqesin t'one dhe na duhet pa tjeter t'i eliminojme nga kjo dege e ekonomis kaq e randesishme per ne.

Industrija

Plani i industris qendrore asht kreye per 11 muej ne vitin 1947 me 106,5 per qind. Ne emimin e kushtimit asht planifikue per 11 muej 17,452,702,000 e jane kreye 18,524,265,000.

Industrija e republikave: simbas planit per 11 muej 21,060,340,000, jane kreye 19,899,938,000 ne perqindje 94,5 per qind.

Pra, per 11 muej asht mbrrijte perqindja e gjithmbareshme e planit te kryem t'industris qendrore dhe republikane me 99,8 per qind. Simbas shenimeve ende te pa kontrollueme per dhetuer, realizimi i planit vjetuer 1947 e kalon 100—in.

N'elektro ekonomi ne vjetin 1947 ka qene shum veshtire per shkak te ri e it vecar e is t t'ulte t'ujit, gja qe, kuptohet, e ka paksue shum kapacitetin e hidrocentraleve.

Hidrocentralet ne vitin 1947 kane realizue - 481,361,400 Kw ndersa plani ka qene 480 936,269 Kwh. prandaj asht kreye 100 per qind.

Termocentralet: plani per vitin 1947 ka qene 505,372,773 Kwh. e asht realizue 53[illegible],062,144 Kwh. ose 105 per qind. Gjithsejt ne vitin 1947 jane planifikue 986,369,042 Kwh., e jane realizue 1,013,430,544 Kwh. d. m. th. 103 per qind, pa ato elektronat e vegjel qe jane ne kuadrin e sipermarrjeve industrijale.

Plani i prodhimit te drunit dhe prodhimeve te tij per 11 muej asht realizue me 95,6 per qind.

Ne komunikacjon, ne vitin 1947, asht tejkalue plani ne transportimin e udhetarve, ne ngarkimin dhe shkarkimin e mallnave. Jane ndertue, ne gjatesi 2752 kilometra hekurudha te reja. Pervec kesaj, jane vue 71 kilometra binare jane meremetue 75,5 kilometra vija treni-ne kete menyre gjithsejt jane ndertue dhe aftesue per qarkullim 421,7 kilometra vija hekurudhe. Ketu nuk jane llogarite vijat hekurudhore te pyjeve. Kesosh jane ndertue bukur shum por per to ende s'jane mbledhe shenimet. Mandej, jane ndertue ose rindertue 165 ura te vogla hekurudhore prej 5-30 metra. Jane ndertue 8 ura te mdha, prej te cilave vetem ura mbi Danubin, te Bogojeva, asht e gjate 620 metra. Ketu duhen shtue dhe urat ne Hekurudhen e Rinis gjatesija e te cilave gjithsejt asht 2, 267 metra.

Pervec kesaj, sivjet ne komunikacjon jane ndertue ose rindertue shum stacjone te vogla e te medha, hekurudha, ndertesa te ndryshme per banim e tjera. Simbas rezultateve dhe perpjekjeve qe dhane ne vjetin e kaluem ferrovjeret t'one ne transportimin e mallit dhe udhetareve ata meritojne mirenjoftjen dhe falenderimin e plote per punen e tyne te vetmohueshme dhe te palodheshme.

Ne vitin 1947 para Punve Botore jane parashtrue detyra te mdha. Duheshin ndertue 200 fabrika te mdha, si per shembull ne Zheleznik, Zhitnjak, "Litostroj" fabrika e cigareve te Shkupit, industrija e Sulfocelulozes ne Bosnje dhe qinda objekte ma te vogla t'industris se rande dhe te lehte. Duheshin ndertue hidrocentrale vigane, si ne Vinodol, ne Vllasinje, n'otokum e Mavrorit, Sa punelc, Glavi Zet dhe nji varg centralesh ma te vogla kalorike dhe hidraulike. Duhej fillue me ndertue shum katunde dhe lokalitete te reja, rruge dhe hekurudha te reja, limaj dhe porte, me kreye shum rregullime dhe permiresime.

Simbas shenimeve te deritashme te Ministris se Punve Botore te RFPJ asht kreye 92 per qind e planit te vitit 1947. Jane ndertue 5,349 shtepija te reja dhe 418 ndertesa ekonomike-industrijale. Jane ndertue dhe jane ne pune e siper 73,690 shtepija te katundeve, vetem vlefta e ndihmes se shtetit arrine 1.571,000,000 dinare; pervec kesaj edhe 1.316 ndertesa shkollore dhe 67 stacjone te reja shendetsore. Jane ndertue dhe aftesue 966 kilometra rruge, prej te cilave 181 kilometra rruge te reja te ndertueme me beton dhe gure te thyeme.

Pra, plani ne ndertimin kapital kishte me mbrri gjithsejt aprokesisht me 92 per qind. Por, ne qofte se merret parasyshe se mungojne edhe shum shenime d. m. th. se nuk asht perfshi i tane ndertimi lokal jashta planit, atehere asht e sigurte se me te vertete jo vetem e kemi mbrrij e por edhe tejkalue planin ne tanesi.

Ne marine, ne marinen tregtare, ne transportimin e barres se tonelazhit dhe udhetarve plani asht realizue qind per qind, e ne ndertimin dhe rindertimin e objekteve te lundrimit dhe tekniko-lundrimit, gjithsejt me 94 per qind. Ne vitin 1947 jane ndertue 2,439 metra breg-deti ose 45 per qind te planit. Ndertimi i ndertesave asht realizue qind per qind.

Kooperativizmi te na, ne vitin 1947, ka perparue numerikisht mjaft ne krahasim me vitin 1946, d. m. th. asht shtue ne 145,3 per qind. Sot ka 10,296 kooperativa te ndryshme. Prej ketyne konsumuese dhe shitblerese 7,204, kooperativa katundare te punes 783, kooperativa bujqesore te prodhimit dhe perpunimit-899, kooperativa zejtare te prodhimit dhe perpunimit 913, kooperativa te kredis-122, kooperativa te banesave, shendetsore e tjera—441.

Vecanarisht jane shtue kooperativat katundare te punes; ne vitin 1946 ka pase 490, kur se ne vitin 1947 asht shtue numri ne 783.

Ne pikepamje t'arsimit rezultatet jane keto; ne fushaten e vitit 1946-1947 asht mbrrijte qe te mesohen me shkrue dhe me kendue gjithsejt 415. 374 analfabete, gja qe do te thote ma teper se 20 per qind te numrit gjithsejt t'analfabetve ne Jugosllavi. Keto jane numrat e dhanuna deri me 30 qershuer te vitit 1947; fushata e vjeshtes dhe e dimnit ende nuk asht kreye dhe nuk i dihen rezultatet.

Deri me 30 qershuer jane hape 2.062 shtepija kulture; prej ketyne ne katund vijne 28 per qind. Numri i universiteteve popullore asht 1158.

Ne pikpamje t'aftesimit te kuadrave profesjonale te mesme dhe te nalta asht e pamundun qe te jepen rezultate ashtu perfundimtare, mbassi viti 1947 asht fillestar ne pikepamje te shtimit te numrit te nxanesave te regjistruem dhe te krijimit t'enteve te ndryshme te mesme dhe nalta per aftesimin e kuadrave.

Ne sherbimin radjofonik, na, ne kete vit, kemi mbrri rezultate te mira. Ndersa ne vitin 1946 kemi pase gjithsejt force 48,3 Kw., ne vitin 1947 kemi mberri forcen prej 97 Kw. e numri i orve t'emitueme asht shtue ne 113 per qind. Ne krahasim me vitin 1939 kur ka pase gjithsejt 155,113 pajtimtare, ne vitin 1947 numri i pajtimtareve asht shtue ne 220,256 ose 142 per qind.

Per sa i perket kinematografis, jane ba hapa te mdhaja perpara. Plani i ndertimit kapital asht tejkalue me 180 per qind. Ndersa ne vitin 1939 jane prodhue gjithsejt 10 mij metra filim, na ne kete vit, kemi mbrri numrin prej 45 mij metra filma te ndryshme arti dokumentare etj. Plani i prodhimit te filmave asht tejkalue me 21 per qind. Ndersa ne vitin 1939 ka pase gjithsejt ne Jugosllavi 415 kinematografa na sot kemi 635 kinematografa, d. m. th. 154 per qind. Pervec kesaj, na ne kete vit, kemi pase 32 garnitura shetitese filmash.

Ne pikpamje t'assistences sociale, ne vitin 1947 jane ba perpjekje te mdha dhe jane mbrrijte rezultate jo te vogla, por gjithnji jo te mjaftueshme qe te mund t'iu pergjegjen te gjitha nevojeve ne fushen e kujdesimit social ku ndihen ma se shumti rrjedhimet e luftes dhe t'okupatorit.

Ne vitin 1947 jane hape keto institute; per foshnjet dhe femijt parashkollore 255 institute, per femijt e gjymtuem 21 institute, institute tjera te ndryshme 357. Pra, gjithsejt, per sigurimin social: institute per femij 663, per te rritun 127, ase gjithsejt 790 institute.

Persa i perket ndihmes sociale, ne vjetin 1947, jane dhane per invalidet per familjet e luftareve deshmore, per viktimat e terrorit fashist dhe per institutet e ndryshme sociale 4 miljarde 26 miljone 961 mije e 498 dinare.

Ne vjetin 1947 kane muejte me kthye nga jashte gjithsejt 4.864 veta te cilet me dhetra vjete kane qene te detyruem me e fitue buken e vet ne dhe te huej. Shkaku kryesuer qe s'jane mbrrijte rezultate ma te mira, asht mungesa e mjeteve te mjaftueshme te transportit; pervec kesaj na qiten shum veshtiresina kompanii e ndryshme te cilat nuk i furnizojne me nafte anijet t'ona, tue shpresue se ne kete menyre do t'a pengoine kthimin e emigrantave t'one n'atdheun e tyne.

Në turizem, mbrenda ketij vjeti jane mbrrijte rezultate të mira, me gjithë plogshtit e ndryshme që ke na akoma s'janë zhdukë. Asht planifikue aftësimi i 209 objekteve shtetnore, e janë realizue 248, ase 128%. Përveç kësaj kanë qenë edhe 27 shtëpi sindikale e 347 fo.hnjore, tue mos e llogaritë sektorin privat.

Nga 678.000 vizituesa që janë pa apa në plan, kanë qenë sivjet 1,023,826, ase 151%. Nga këta vendas 967,969 e të huej 55,857. Pra në këtë vjet asht tejkalue numri i vizituesve në krahasim me vjet'n 1938, i cili ka qenë vjeti ma i i miri turistik në Jugsllavin e vjetër.

Furnizimi me plan i banorëve me gjana ushqimore të ndryshme te nevojshme për jetesë, asht ende i pa rregullshëm, jo në kohë dhe i dobët. Këtu, kryesisht asht çashtje mungese organizimi e jo aq mungese të këtij aço atij artikulli. Vetem për bukën, sheqerin e disa artikuj të tjerë mund të thuhet se janë dhanë pak a shum në rregull. Por edhe këtu ka pas nga nji here dobsina [illegible], ka nji [illegible] kohë me furnizimin e Litoralit Kroat e [illegible].

Kuptohet se në këtë mes ka lujt nji rol te madh blemja nga shteti e artikujve të ndryshem bujqësorë prej katundarve. Ketu shpesh herë asht ndeshë në mos kuptime dhe blemja ka s'kue shum vështirë dhe nuk ka qenë kurrkund e mjaftueshme p r plot-

(Vazhdon ne faqen e tretë)

Nga fjalimi i Marshalit Tito me rastin e vjetit te ri

(Vijon nga faqja e dytë)

simin e nevojëve. Kjo veçanërisht i përket blemjes së patateve, laknave, groshës e disa produkteve të tjera të nevojshme për jetesë.

N'anën tjetër ka pasë e gjithnji ka dobsina të mdha n'aparatin dhe planin e shpërndamjes. Shpesh herë magazinat kanë qenë plot me mallna të ndryshme, kurse katundarëve u kanë mungue. Ase për shkak t'evidencës së dobët, plogështis dhe kadalësis, shpesh herë, p.sh. në dimën, asht shpërnda tekstil vere ndërsa në prandverë si i dimnit. Mandej, janë dergue në vende të ndryshme sende që nuk perdoren fare e anasjelltazi-sendet që janë dashtë këtu janë dërgue në vende të tjera etj. Me nji fjalë në pikpamje të furnizimeve duhet të bahet nji kthesë e ngutëshme dhe rranjësore kah ma e mira, pse keto janë çashtje me randësi, për të cilat pa tjeter duhet me dhanë përgjegjësi, mbassi i shkaktojnë dam të madh shtetit, si tansi.

Medinjet minimale mesatare në Republiken Federative Popullore të Jugosllavis janë ngri te mesatarisht me 20,66% kurse në degët e ekonomis, si vijon: në prodhim të land ve djegëse — 21,70% në metalurgji (te zezë dhe me bojna) — 26,36% n' industrin e randë — 37,81% n' industrin e lehtë 14.17 për qind, n' industrin e materijalit ndërtues e të përpunimit — 24,37 për qind, në tekstil 7,62 për qind, në degen e nozullimit — 9,42 per qind.

Në ketë vjet e kane perfitue pushimin e paguem vjetuer 848.735 puntorë dhe 332.000 nëpunsa e gjithsejt me familje 1,508,087. Shuma e përgjithshme e pushimit të paguem e perfitimeve te ndryshme te puntoreve e nepunsavet arrin në nji miljard 889 miljon, 639 mii e 990 dinare.

Financat:

T'ardhunat themelore: pagimi i tatimit mbi qiron e produkteve asht mbrriite me 101,5 per qind, don me thane jane realizue ma se 27 miljarde, te tatimit te paguem vetem nga qiroja. Pagesa e fitimit ne Banken Popullore te RFPJ, simbas planit ekonomiko financiar, asht mbrri me 101,7 per qind. Fondi i amortizimit: simbas planeve ekonomike-financiare te buxhetit asht mbrrijte me 152 per qind, prej se cilës 120 per qind per vjetin 1947. Tatim-fitimi simbas buxhetit shtetnuer, asht realizue me 97,5 per qind.

Te dalunat themelore, investimet financiare simbas planeve mbrrijne 90,3 per qind, te dalunat per arsim, punime shkencore, per naltesimin e kuadrave dhe per veprimtarim e sipermarrjeve te shtypshkronjave, simbas buxhetit te pergjithshem shtetnuer mbrrijne ne 87,9 per qind. Te dalunat per mprojtjen sociale-shendetsore, simbas buxhetit te pergjithshem shtetnuer, jane 94,5 per qind.

Punimet vullnetare te rinis s'one kane qene ne perpjestime aq te mbhala, sa m'asht e pamundun me i parashtrue ketu qofte edhe aproksimativisht. M' asht e pamundun me i parashtrue shifrat dhe randesin e atyne punimeve. Due me i vue kryesisht ne dukje objektet dhe shifrat ma me randesi. Objekti ma i madhi dhe pa dyshim ma i randesishmi per ekonomin t'one, asht hekurudha Shamac Sarajevo. Ne kete kane marre pjese 211.371 te rij e te reja; ne pune per ndertimin e fabrikes ne Zheleznik kane marre pjese 16.003 te rij e te reja. Ne ndertimin e Beogradit te Ri, kane marre pjese 1.412 te rij e te reja. Ne punimet republikane ne ndertimin e fabrikave t'instalimeve hidraulike dhe kazanve t'avullit ne Zagreb, ne ndertimin e rruges S. Pjeter Celje, ne rregullimin e Gorski Lijakes, ne ndertimin e uzines Titan ne Kamnik, ne ndertimin e hekurudhes se rinis Nikshiq Titograd, ne ndertimin e hekurudhes se pionerve ne Beograd e ne Zagreb, ne bonifikimin e fushes se Strumes etj. kane marre pjese gjith. ashtu me dheta mija te rij e te reja. Te gjitha keto, si dhe pjesemarrja e rinis s'organizueme neper njisit per punimet lokale pa llogarite aty pjesemarrjen e saje nder punimet e organizueme prej keshillave te Frontit Populluer te gjitha keto dishmojne heroizmin dhe patriotizmin e pakufishem e te nalte te rinis s'one te lavdishme, fryti i punes vullnetare te se ciles per Planin t'one pesvjeçar, ne ket vjet, e kalon vleften e tre miljard e gjysem dinareve, ndersa krejt vlefta e punes vullnetare ne territorin e R. F. P. J. arrin afro gjasht miljard dinare.

Me ket rast perfitoj t'i çfaqi n'emen t'im dhe n'emen te krejt qeveris falenderimet ma te perzemerta rinis s'one te plotlavdishme per punen e saje te vetmohueshme ne ndertimin e vendit t'one, ne realizimin e Planit pesvjeçar.

Prej gjitheshka thash ketu shifet kjartazi perparimi mjaft i madh dhe suksesi ne realizimin e planit te vitit 1947. Merita ma e madhja u takon puntoreve t'one, personelit teknik dhe nepunsave te sipermarrjeve e te minjerave, rinis s'one te lavdishme, te gjithe aty, ne qe pa u-lodhe, jane perpjeke neper institute te ndryshme neper ministrit e deri poshte e i kane krye detyret, me gjithse kane pase veshtirsina.

Qytetar e qytetare, puntore e puntore, katundare; popull puntor!

Po fillon vjeti i ri 1948. Ne kete vjet na presim detyre jo ma te lehta, ne mos ma te randa, se sa i kemi pase gjate vjetit 1947. Na duhet t'i perballojme dhe t'i kryejme. Ne vjetin e ri çdo njeri puntor duhet te jape gjithshka nga vehtja ne te kryemit e detyres se tij. Ne kete vjet duhet zbritë ne minimum, ne qofte se s'mund t'i likujdojme krejtesisht, te metat dhe dobsit per te cilat fola ma siper.

U drejtohem minatorve t'one qe t'i japin sa ma teper qymyr dhe minerale te ndryshme vendit t'one, puntorve e puntoreve t'ona t'industris se rande e te lehte, qe te japin sa ma teper çelik, hekur e produkte te ndryshme. I drejtohem rinis s'one te lavdishme qe edhe ne ket vit te ri te jete shembull ne heroizmin e saje ne pune, qe edhe ne kete vit te ndihmoje ne kryemjen e planit t'one. Por ne te njajten kohe, e thrras mbare rinin t'one shkollore qe te mesoje me kujdes dhe kjo per te te jete detyra e pare, ne menyre qe keshtu t'i sjelle dobi ma teper vendit t'one te cilit i nevojiten aq shum kuadra te reja, teknike, t'afta dhe besnike.

U drejtohem te gjithe puntorve e puntoreve qe prodhojne materjal ndertimi: qe edhe ne kete vjet vendit t'one sa ma shum lande druni, sa ma shum cement, sa ma shum tulla e materjal tjeter, pse keto kane nji vlefte shum te madhe per ndertimin e qyteteve, fabrikave, instituteve kulturale te ndryshme, rrugeve, banesave t'ona etj.

U drejtohem njerzve punonjes ne katund, katundareve t'one, te mbjellin çdo pellambe toke, t'i japin shtetit sa ma shum fryte bujqesore te ndryshme, e shteti do te perpiqet qe t'u jape atyne sa ma pare e sa ma shum prodhime industrijale per te cilat kane nevoje.

Inteligjenca e jone popullore, si ne shkolla univerzitete, ashtu edhe n'institutet e tjera te ndryshme, le t'i veje te gjitha fuqit e saje n'edukimin e kuadrave t'ona te reja. Ky asht nji misjon i nalte dhe fisnik, e na ma te drejte presim qe inteligjenca popullore t'a kryeje ket detyre.

I drejtohem inteligjences s'one t'enteve dhe t'administrates, ne pergjithsi, qe te jape gjithshka nga vehtja per me krye detyren e vet e t'a zhduke çdo byrokratizem nga entet t'ona. Gjithashtu organet e pushtetit t'one populluer nuk guxojne me harrue as per nji çast se ata jane aty per popullin dhe se kane pergjegjesi ndaj popullit per sjelljet e punen e tyne.

I bindun thellsisht se do t'a ndertojme vendin t'one simbas planit se do t'a ndertojme socijalizmin dhe do t'a realizojme ardhmenin e lumtun per popujt t'one, ua uroj te gjithe njerzve punonjes, ne qytete e katunde, vjetin e ri 1948!

Luftarevet t'ane te demokracis se re

Ne jehonë gjaku, zjarmi, mbi shkelsa barbarë,
Shpërth-i kanga e jetës se madh shtore,
N'dafinë lavd shumi gjakpirsa trathtarë
Po i rrëgrëjmë populli lumnish shtatore.

Mbi mjeri stuhish vendit t'onë ramë pre,
Po i çojmë nalt e titë, mendjet puntore,
Me dashni kauzës shëjt, plot kushtim, rrfë,
I mi gjithë zbatues veprash krenare.

Vllazën, shokë, rreth Titos, gjithë besëbesë,
Në përparim, agime te bardhë t'lumnisë,
Me djersë e dritë, mundime, plot shpresë,
T'shkojmë me flamur garash n'rrugë t'lirisë.

Nën kët flamur, udhëtr gëm, brezit t'ri,
Me trimni, n'ngadhnjim punësh burrnore,
Amanete atdhetar shë për liri
Po i çojmë në vend për jetë virte gazmore.

Për dert shkyemë errsisë vjetëve t'gënjeshtarë,
Horizonte t'reja, 'ul zim prore,
Mbi mendësi nepe, dryshk mjlerësuar
Ngrejmë mirëqenien shtetërore shoqnore

Zekeria Rexha

Me çfare sukseseh dhe perspektivash hyjne popujt e Krahines s'one ne vitin e dyte te Planit pesvjeçar

Kaloi nji vjet pune se vetmohueshme e te suksesshme te popujvet t'one rreth plotesimit te detyrave te parashtrueme per 1947-en, ne Planin pesvjeçar. Kudo populli puntor i Krahines s'one ban bilancin e punes se vet dhe pregatitet si e si t'i kryeje edhe ma mire e ma shpejt detyrat e reja te vitit te dyte te Pjatiletkes se TITOS.

Keto dite mburren te gjithe njerzit t'one te punes, qe i kane krye detyrimet e marruna mbi vehte ne vitin e pare te planit. Mburren puntoret qe i kane krye planet e prodhimit, katundaret qe i kane shite shtetit tepricen e caktueme te drithit etj, tue e siguruе kesisoji buken e artikujt e tjere bujqesore per vllaznit e tyne, puntorin e qytetit, mburren arsimtaret e puntoret e tjere kulturale dhe politike, qe kane ba perpjekje ne ngritjen kulturale e edukative te brezit te ri dhe turmave t'ona popullore, pergjithsisht. Mburren udheheqesat e kurseve analfabetike; mburret rinija e jone e cila ne Landovice, Shamac Sarajevo e nder objektet e tjera, kane dhane gjithe ate ndihme per permbushjen e detyramevet te vitit te pare te Pjatiletkes. Mburren femnat shqiptare qe, tue e hjedhe çarshafin e tue marre pjese ne sektoret e ndryshem te punes, u kane dhane shembull shoqevet te veta se si edhe femna shqiptare mundet dhe duhet te çlirohet e te marre pjese, bashke me mashkujt, ne ngritjen e jetes se perbashket ma e lire. Gezohen nxansit, qe u a kane vue mendjen mesimevet e jane da me perfundime te mira. Mburren ata qe kane ndihmue ne fushen e ekonomis, asistences shoqnore, rujtjes se shendetit te popullit, zhvillimit te levizjes fiskulturale, artistike, letrare. Mburren te rijt e Kosmetit ne radhet e Armates Jugosllave qe i kane pervehtesue mesimet ushtarake e njohunit e tjera. Gezohet kushdo qe e din se ka dhane ate çka ka mujte e ka dijte per te miren e popujve t'one.

Por qytetaret e mire e te vetedijshem nuk mendojne e nuk e kane zakon te flejne mbi dafinat e suksesevet. Perkundrazi, ata, tue nxjerre mesimet e nevojshme nga eksperijenca e vitit 1947, qysh tashti mendojne, pregatiten, marrin per t'i krye edhe ma mire detyret e reja qe shtron viti i dyte i Planit t'one pesvjeçar. Ata premtojne se do t'i zhdukin te metat dhe gabimet ne punen e tyne te deritashme. Qysh tashti njerezit t'one japin obligime per vitin e ri 1948: per shtimin e produktivitetit dhe ngritjen e cilesis se punes, per ngritjen e shtepijavet te kooperativave ne katunde, per zgjanimin e rrjetes se shkollavet dhe instituteve te tjera kulturale, per permiresimin e kushteve te banimit dhe, pergjithesisht, te jeteses se popullit t'one puntor, per forcimin e matutjeshem te Pushetit dhe Frontit t'one Populluer, per forcimin e vllaznimit dhe bashkimit ne mes te popujvet t'one, per ashpersimin e luftes se pameshireshme kundra mbeturinavet te klases çfrytezuese dhe te çdo vegle reakcionare, qe perpiqet me hudhe gure ne rroten e zhvillimit t'one.

Gjate vitit 1947 popujt e Krahines s'one-shqiptare, serbe e malazeze, tue punue se bashku e vllaznisht, kane korre me te vertete fitime mjaft te mdhaja. Pergjithesisht, ne deget kryesore t'ekonomis, detyret e caktueme ne plan, jane krye mire. Plani investicjonal asht krye per gadi 85 per qind. Jane ngrite fabrika, punto ina, shkolla te reja; jane ndertue shtepijat per te damtuemit ne lufte, banesa per puntore, rruge ne qytete e katunde. N'industri plani i prodhimit, pergjithesisht, asht plotesue. Asht mbjelle syperfaqja e tokes, parapa ne plan. Asht zhillue e perforcue rrjeta tregtare; jane hape dyqane te reja ne qytete dhe katunde. Asht plotesue e madje edhe tejkalue, se saje te vetedijes se katundaris s'one punonjese, plani i blemjes se drithit e te leshit. Dheta mija burra e gra kane mesue me kendue e me shkrue.

Per vitin 1948, Plani shtron para popujvet t'one detyre shum ma te madhe Sypermarrjet t'ona do te racjonalizohen: teknika e tyne e mbrapambetun do te zavendesohet me tekniken e re, qe prodhon ma shum e ma lire. Do te ndertohen sypermarrje te reja, sidomos asosh per materjalin e ndertimit. Volumi i investimevet ka me u-shtrue; do te shumfishohen edhe vloumi i punimevet te ndertimit, te cilat, me zbatimin e formave te reja, do te z'.v li hen ma shpejte e ma lire.

Nji nga detyret kryesore do te jete zhvillimi intensiv i ekonomis lokale. Do te hapen minjera, puntorina te reja. Do te forcohen ato dege te zejtaris qe jane te lidhuna ngusht me Planin pesvjeçar. Syperfaqja e tokes se punueme do te shtohet per afro 7.600 hektare. Kane me u-perdore kultura te reja bujqesore. Kane me u-zgjanue dhe permiresue rrjeta e kanalevet per ujitje. Gjithashtu neper katunde, do te ndertohen shtepija te reja e te mdhaja kooperativash, gja qe do te sjelle ngritjen e nivelit materjal dhe kultural te katundaris s'one puntore. Do te vazhdohet, ne nji menyre edhe ma t'organizueme, lufta kundra analfabetizmit. Do te punohet per shtimin dhe naltesimin e katundarve ne sektoret e ndryshem.

Jemi para detyresh te mdhaja e te randa, por reale dhe te realizueshme. Vjeti i pare i punes s'one me plan ka krijue disa parakushte te nevojshme per plotesimin e tyne. Sypermarrjet t'ona, pergjithesisht, jane organizue. Ato e kane tash materjalin kryesuer te nevojshem. Organet t'ona te pushtetit tash mbas votimeve te mbrame, jane edhe ma te forta dhe ma t'afta per zgjidhjen e problemevet te ndryshme. Njerezit t'ane jane masue mjaft me punue me plan, me luftue çorganizimin, çrregullimin, mos-kursimin etj. Njerezit t'one, nepermjet te punes, jane mesue. Lufta per plan i ka edukue dhe riedukue. Tashti vetedija e tyne asht ma e nalte.

Garanci se do t'a fitojme, edhe ne vitin e dyte, luften per plotesimin e Planit asht vetedija, vullneti, hovi i punes i masavet t'ona popullore, garanci asht Pushteti i jone populluer, garanci asht uniteti moralo-politik i popujvet t'one, te bashkuem ne Frontin Populluer, organizatat e te cilit, mbrenda vitit 1947, kane dhane pune vullnetare ne nji vlefte prej 127.817.426 dinaresh.

Garanci per plotesimin e Planit asht bashkimi dhe vllaznimi i popujvet t'one.

Fronti Popullor e Plani pesvjeçar

Kontributi i organizatave te Frontit ne punen per plotesimin e detyravet te vitit te pare te planit

Kur asht perpiqe plani pesvjeçar i Krahines s'one, udheheqesija e jone, natyrisht, ka pase parasyshe edhe faktin se ky plan i madh per perparimin e gjithaneshem te Kosove-Metohis mund te permbushet vetem ne saje te Frontit Populluer, ne saje te hovit ne pune te turmavet t'ona popullore: puntorve, katundarve punonjes intelektualvet popullore dh. te gjithe njerezvet te tjere te ndershem te Krahines s'one.

Se ç'ndihme i ka dhane Fronti Pushtetit t'one Popullor ne zgjidhjen e problemevet te ndryeshme ne perjudhen e rindertimit dhe ndertimit t'one paqesuer, kte na e tregojne kjartazi rezultatet e punes te Frontit ne Planin pesvjeçar te TITOS.

Fronti Populluer i rrethit te Vuçitrnes

Per shkak te mungeses s'evidences, gja qe asht nji e meçe e madhe, e cila dubet te zhduket e te mos perseritet ma, statistikat ne lidhje me kontributin qe kane dhane frontistat e rrethit te Vuçitrnes nuk jane te plota. Deri tashti dihet se organizatat e frontit te ketij rrethi, deri me daten 10 dhetuer te vitit te pare te Planit t'one pesvjeçar, kane dhane 2579 puntore te thjeshte dhe 1384 kafshe bartese per punen vullnetare ne tokat e familjeve t'ushtarve t'Armates Jugosllave, tokat shtetnore etj. Ne fushen e ndertimevet pa investime (rruge ura etj.) jane dhane 1661 puntore te thjeshte dhe 200 kafshe bartese. Ne lidhje me ndertimet me investim, Fronti i rrethit ne fjale ka dhane ket ndihme: per ndertimin e shtepijavet 1200 puntore te thjeshte dhe 850 kafshe bartese. Ne lidhje me ndertimin e progjimnazit e stacionit te traktoravet ne Vuçitrne, shkolless fillore ne katundin Osljan si dhe dy shkollave te tjera ne Lug Dubnica dhe Passomi (qe nuk kane qene te parapame ne planin shtetnuer) Fronti ka dhane 1466 puntore te thjeshte dhe 773 kafshe bartese.

Ne hekurudhen Obiliq rinija popullore ka dhane 75 puntore te thjeshte.

N'akcionin e ndihmes per femijt ne verim, organizatat e Frontit kane mbledhe e dhane 3000 dinare. Gjate vitit keto kane organizue 107 kurse analfabetike te cilat jane ndjeke nga 2106 veta. Kane mesue kendim e shkrim 1300 femna e mashkuj. Ne rejonin e ketij keshilli jane formue 86 grupe lexuese nga organizatat e FGA, Rinis dhe Frontit.

Fronti Populluer i rrethit te Dragashit

Deri me 15 dhetuer te vitit te pare te Planit, Frontistat e rrethit te Dragashit kane dhane vullnetarisht: 400 dite pune dhe 28 kafshe bartese per meremetimin e rruges Dragash – Zhur, 520 dite pune ne rrugen Dragash Brod, 13 Km. gjate, ku tashti mundet me hece automobili. Jane ndreqe 15 km. rruge katendesh, per te cilat jane dhane 1502 dite pune dhe 102 pende qe. Ne ndertimin e stacionit te milicis ne Llapushnik jane dhane 221 dite pune dhe 305 pende qe, 40 M3 gure, 420 M3 dru, 12000 qerpiç jane dhane 10 dite pune dhe 4 kuaj per bajtjen e landes ndertimore per pende ne lumin Belobrod; 120 dite pune per meremetim e rrugevet te damtueme nga vershimi; 450 dite pune per ndreqjen e kanalit ne nji gjatesi prej 2700 metrash; 35 barre sane me peshe prej 2700 kg. per kuajt e ushtris. Mbjelljet prandverore jane krye 100 per qind, dhe ato te vjeshtes gadi 95 per qind, jane pyllezue 5 hektare vend te çveshun, jane spastrue 95 per qind te trupavet te pemevet etj.

Ne saje te ndihmess te Frontit, Pushteti ka muejte me korre suksese te dukeshme edhe ne fushen e shendetit te popullit, ne kooperativa, ne sektorin kulturo arsimor, dhe ne fizkulture.

Fronti Populluer i rrethit te Serbices

Organizatat e Frontit Populluer te Serbices kane dhane 308117 ore pune vullnetare me vlefte prej 2.733.211 dinaresh, ne fushen e ndertimevet bujqesore, asistences, shoqnore e shendetit te popullit, pyjevet dhe arsimit.

Fronti Populluer i rrethit te Prishtines

Ne bujqesi, frontistat e ketij rrethi kane dhane pune vullnetare me nji vlefte prej afro 672.279 dinaresh; ne fushen e shendetsis publike nji pune me vlere prej afro 77.765 dinaresh, n'ate te sigurimit shoqnuer afer 8800 dinaresh, ne ndertime afer 1.156.078 dinare. Ketu duhet te permendim se jane mbledhe edhe 40.000 Kg. hekurishte te vjetra.

Tashte detyrimeve te marruna ne baze te planit te vjeter, frontistat e ketij rrethi kane dhane edhe nji pune vullnetare me vlefte te pergjitheshme prej 717.240 dinaresh.

Ne saje te kontributit te Frontit Populluer ne kete rreth jane arriite perfundime te mira ne blemjen e drithit dhe „etyrimeve tjera kesisoji (99 per qind); asht shtue shitja e prodhimeve te katundevet neper kooperativat shit-blemese 80 per qind ma shum se sa ne vitin e kaluem jane pague taksat shtetnore me 86 per qind. Jane korre gjithashtu suksese te dukshme edhe ne fushen e kultures dhe arsimit:

jane mbajte 85 kurse analfabetike ku kane mesue kendim e shkrim 1592 antare te Frontit jane formue 9 salla leximi me 1850 cope libra; jane organizue 26 grupe leximi; jane regjistrue nder shkollat fillore 95 per qind te femijvet; jane dhane 52 çfaqje, jane zhvillue 10 ndeshje sportive; jane nxjerre 52 gazeta muri. Jane mbajte 39 ligjerata politiko-shkencore dhe 12 profesjonale-edukative. Jane mbajte 425 konferenca ne lidhje me zgjidhjen e problemvet ne terren. Jane formue 7 aktive fizkulturale. Pajtimi ne shtyp asht shtue ne 50 per qind ne krahasim me ate te vitit 1946.

Fronti Populluer i rrethit te Gilanit

Deri kah mbarimi i muejit nanduer te vitit 1947 frontistat e rrethit te Gjilanit kane dhane vullnetarisht per Planin t'one pesvjeçar, ne fushen e ndertmeive, bujqesis, asistences shoqnore e shendetsis publike, ne lamen e pyllzimit etj, pune vullnetare prej 278,544 orevet, me nji vlefte te pergjithshme prej 3.516.000 dinaresh.

Simbas planit vjetor ka qene parapa nji pune vullnetare 122.460 oresh me nji vlefte prej 3.447.600 dinaresh. Kendej shifet se Plani i Frontit te ketij rrethi per sa i perkete vleftes ne te holla asht realizue afro 100 per qind e per sa u perket zotimeve te marruna n'ore pune, rreth 200per qind.

Fronti Populluer i rrethit te Prizrenit

Per ndertimet e ndryshme gjate ketij viti, organizatat e Frontit Populluer ne rrethin e Prizrenit kane dhane gjithseit 160.049 ore pune vullnetare. Per bajtjen e materjalit te ndertimit kane dhane 93.160 ore pune. Per bonifikimin e tokave 4.800 ore pune. Ne punimet e ndryshme ne bujqesi, pyllezime etj. kane dhane 19.374 ore pune. Per asistencen sociale jane dhane 35.059 ore pune. Per ngritjen e nivelit kulturo arsimor jane mbajte 71 kurse te ndryshme, ku kane marre pjese 2.262 ndjekesa.

Perveç kesaj organizatat e Frontit Populluer te ketij rrethi kane dhane edhe 24.921 ore pune vullnetare ne pune te ndryshme.

Fronti Populluer i rrethit te Lipjanit

Organizatat e Frontit te rrethit te Lipjanit kane dhane vullnetarisht ne meremetimin e rrugeve te katundeve 2268 dite pune, tue perfshi punen njerezore dhe ate te kafshevet terhjekese.

Ne ngritjen e 3 uravet 5 pendave t'ujit jane dhane gjithsejt 415 dite pune.

Per ngritjen e shtepijavet te te damtuemve ne lufte jane dhane gjithsejt 3834 dite pune. Rreth meremetimit te shtepise se rinise ne Gadimljen e Poshtme dhe te Shtepis se Kult. ne Sedllar jane dhane gjithsejt 841 dite pune. Ne nderteren e K. P. V. Muzhiçan jane dhane 350 dite pune, ne zgjanimin dhe hapjen e shtratit te lumit nga Shtimlja ne Davidovc jane dhane 2300 dite pune, ne spastrimin e kanalit Lipljan Gushterica e Poshtme Janjevo 890 dite pune.

Ne mbushjen e rrugess te Lipljan jane dhane 86 dite pune.

Frontistat e K. P. V. Shtimlje kane dhane per kuzhinat e nxanesvet nji ndihme çe kapet ne din 45.000.

Ne punime te ndryshme bujqesore per te vorfnit 1212 dite pune.

Per familjet e ushtarve n'Armaten Jugosllave 895 dite pune. Ne fushen e pyllezimit 150 dite pune.

Per sa i perket lames kulturo arsimore deri tash jane çele 111 kurse analfabetike, me 2300 ndjekesa. Jane mbajte afro 568 konferenca ku jane zhvillue probleme te ndryshme, jane krye 3 akcjone higjenike etj.

Fronti Populluer i rrethit te Suharekes

Deri me 15 nanduer të vitit të parë të Planit t'onë pesvjeçar Fronti Populluer i rrethit të Suharekës ka dhanë 206.851 ditë punë në ndërtime, bujqësi e pyje, në fushen e sigurimit hygjeniko-shëndetsuer dhe shoqnuer. Me këtë punë Fronti i ka kursye pushtetit 2,710,758 dinarë. Nga këto, organizata antifashiste e grues ka dhanë 15.285 orë e rinija 17.030 orë pune. Përveç pjesëmarrjes direkte në punë njerzish, frontistat i kanë dhanë Frontit Populluer 87.009 orë punë me kafshë bartëse që kapë të nji shumë prej 1.444.100 dinarësh.

Fronti Populluer i Qytetit te Prishtines

Frontistat e qytetit të Prishtinës kanë dhanë kontributin ma të madh në fushen e ndertimit të qytetit. Kanë punue në ndërtimin e Shtëpis së Kultures popullore, fabrikes së tjegullave, në ndërtimin e ndërteses së sigurimit socijal, në punimet për mbarimin e ujsjellsit, rregullimin e rrugve etj. Përveç kësaj Frontistat e këtij qyteti kanë dhanë nji kontribut të mirë në fushen e arsimit populluer. Gjithsejt kanë dhanë 22.955 ditë pune që kapin nji vleftë prej 2.165.259 dinarë.

Ne Kosmet formohen Keshillet e pjesmarresve ne Luften Nacional Çlirimtare

Kto ditë ne vendet e ndryeshme te Krahines s'one u mbajten asamblet per themelimin e keshilleve te Bashkimit te pjesmarresve te Lufies Nacjonal Çlirimtare. Ata apin fjalen se do te jene ne radhet e para te luftes se re per realizimin e Planit pesvjeçar te Titos, per ndertimin e socjalizmit n'atdheun t' one.

Industrija e jone Krahinore dhe lokale ne mbarim te vitit te pare me plan

Me mbarimin e vitit te pare me plan asht e nevojshme t'ua leshojme nji sy rezultateve te mberrijtuna nga industrija e jone krahinore dhe lokale. Ne vitin e pare me plan industrija e jone ka hye pa i pase shum parakushte materjale dhe, naterisht, pa kurrfare eksperijence te maparshme ne punet me plan. Ndonse fare e vogel, kjo industri ne vitin e pare e ka fillue punen pa plan te sigurte. Dije edhe detyret e prodhimit dhe planet shpesh here kane qene reale, keshtu qe shpesh here jane ndryshue gjate vitit. Per me gjithe kete prodhimi asht realizue simbas planit te parapame. Perveç kesaj, mund te thuhet se dhe disciplina e planit nuk asht prishe kurrkund. Kualiteti i prodhimit me gjithse nuk ka qene i kenaqshem, prap se prap gjate vitit ka qene shum ma i mire se ay i dy vjetve te kaluem. Veçanerisht duhet te vehet ne dukje se industrija e jone krahinore dhe lokale i ka mbajte çmimet e unjisueme te prodhimit, gja qe asht me shum randesi dhe duhet te konsiderohet si nji sukses i madh.

Industrija Krahinore dhe lokale, ne vitin e pare me plan, nuk ka hye me norma te caktueme dhe me sistemin e zhvillimit te garave; ajo ka hye pa kurrfare pregatitje per sa i perket evidences dhe planifikimit. Udhehegesit e sipermarrjeve nuk kane pase kurrfare dije te ma parshme dhe as eksperijence ne lidhje me veprimtarin me banka. Shumica e ketyne te metave jane zhduke, por mbetet ende shum per t'u ba ne kete drejtim.

Per sa i perket nderfimit kapital, industrija e jone Krahinore dhe lokale e ka plotsue planin e parapame. Te gjitha objektet e parapame,-si: nji fabrike tullash, nji qumshtore, fabrika e mobilijeve dhe pese kombinate te zejtaris,-jane krye dhe pjeserisht jane pajise me maqinat dhe mobilet e nevojshme. Jasht parashiqimeve te planit asht nderfue nji fabrike tullash dhe fabrika e pllakave shper e panel. Keto dy objekte qysh ne kete vit kane dhane mjaft prodhime. Edhe ky mund te konsiderohet si sukses ne vitin e pare te punes me plan. Jasht planit jane ba edhe disa zgjanime tek nji pjese e fabrikave te tjegullave e te tullave, ne menyre qe te shtohet kapaciteti i tyne.

Udhehegesit e sipermarrjeve industrijale me karakter Krahinuer dhe lokal jane puntore qe jane ngrijte ne saje te zellit dhe aktivitetit te tyne. Ata i kane ra ne fije mjaft shpejt drejtimit te sipermarrjeve dhe kane fitue dije te mjaftueshme ne punen e re. Eksperijenca qe e kane fitue ne vitin e pare me plan do t'u ndihmoje shum ne punen e tyne ne vitin e ardhshem. Normat, evidenca, planifikimi, lidhja e kontratave, veprimet ne lidhje me bankat, etj. nuk jane ma ndonji gje e panjoitun e madhe per keta, me gjithse ka me iu dashte perseri me u-perpjeke shum per t'i njofte hollesinat e imtesinat e kesaj pune. Ne vitin e pare me plan veprimi i kontabilitetit tek sipermarrjet asht shum ma i mire nga ay i vjetve te kaluem. Kontabiliteti i njifisht, qe ne fillim te vitit i pat frigsue, tash nuk asht ma diçka teper e zorshme dhe zhvillohet me sukses gati ke te gjitha sipermarrjet industrijale Krahinore.

Me gjithe kete personelit t'one te kontabilitetit i mbetet si detyre e madhe, per vitin e ri, njoftija edhe ma e mire e fineseve te kesaj pune, ne menyre qe veprimtarija e kontabilitetit te jete edhe ma e perpiket dhe si e si dijen dhe eksperijencen e tyne t'a transmetojne ne kuadrin e ri te nepunsave.

Duhet te permendet edhe disa nga veshtiresit kundra te cilave industris s'one lokale dhe Krahinore i asht dashte te luftoje ne vjetin e pare te punes me plan. Nji nga keto asht se sipermarrjet t'ona nuk kane mujte me sigurue mjaft materjal, vegla dhe maqina, çka e ka pengue mjaft veprimtarin e tyne. Nga gjysma e dyte e vitit çashtja u-permiresue diçka, per nga mospasja e rasis se materjalit te nevojshem, puna me plan ka pesue mjaft. Edhe mungesa e fuqis profesjonale ka ndikue mjaft ne punen e sipermarrjeve industrijale. Nga plogshtija dhe pakujdesija e porositesave puna e pagesave shpesh here ka shkue zbag, gja qe ka pengue veprimtarin e kontabilitetit te sipermarrjeve. Kjo veçanrisht ka ngja ne sipermarrjet e puntoreve zejtaro-industrijale ne Mitrovice dhe ke centralet elektrike ne Gilan e Ferizaj.

Si e mete ne punen e sipermarrjeve mund te merret edhe kjo: ato nuk i kane krijue planet e forta, bile mujore e tremujore, por ma teper kane punue me hamendje ne kuadrin e planit glotal vjetuer. Asht e vertete se ketu ka qene pengese e madhe pasigurija se sipermarrja do te furnizohej me landet e para dhe materjalin e nevojshem, por me gjithe kete ka mujte me u-ba diçka. Nji e mete tjeter asht mos angazhimi i mjaftueshem per nji operativizem ma te madh ne pune si edhe per nji evidence ma te mire. Nga ana tjeter udhehegsat e sipermarrjeve s'ja ne angazhue aq sa duhej per vendosjen e normave te nevojshme.

Ka pase raste qe, aty-ketu, disa keshillare u-kane kushtue fare pak kujdes sipermarrjeve te veta lokale. I kane lane sipermarrjet te luftojne filli vetem kundra veshtiresive te gjithllojshme e nuk u kane dhane kurrfare ndihme. Kjo veçanrisht mund te thuhet per keshillat e Kamenices, Ferizajt dhe Pejes. Qysh tash keshillat duhet te kujdesohen per sipermarrjet e veta ne menyre qe ne vitin e dyte me plan t'a presin te gatshme kryemjen e detyrave qe do t'u vehen perpara. Shum sipermarrje industrijale lokale dhe sipermarrje te zejtaris nuk i kane perfitue ende planet e tyne financjare dhe te prodhimit. Shum sipermarrje nuk e kane as drejtorin si duhet. Te gjitha keto pune keshillat duhet t'i zgjidhin urgjentesisht. Çdo cite e bumkun do te shkaktoje ma vone çrregullime dhe veshtiresina. Tue qene se te gjitha centralet elektrike jane me karakter lokal, keshillave u bjen barra me iu ndihmue drejtorive te centraleve ne disciplinimin e konsumeseve t'energjis elektrike si per kah çfrytzimi ashtu dhe kah pagesa. Kete veçanrisht duhet me e pase parasyshe keshillat e Gilanit, Ferizajt e Pejes, ku puna qendron ma se dobet.

Energjija elektrike nuk sherben ma vetem per ndriçim, por ajo sot na duhet dita-dites ma teper per me vue ne levizje maqinerin e sipermarrjeve te ndryshme. Elektro centralet nuk duhet te punojne ma vetem naten, sa per drite, por edhe diten, per me vue ne levizje maqinerit e sipermarrjeve dhe puntorive. Kete duhet me e pase mire parasyshe; qysh tash te merren masa energjike qe gjendja e centraleve te rregullohet plotsisht. Rrjetat per çuese elektrike tek shumica e centraleve jane ne gjendje te keqe. Prandaj, keshillat duhet te marrin masa te nguteshme per ndreqjen e tyne. Tek fabrikat e tjegullave dhe te tullave, mullijt, kombinatet e zejtaris etj., keshillat duhet te bajne dhe te rregullojne shum sende: qysh tashti keshillat duhet te kujdesen per t'u sigurue sipermarrjeve te tyne gjithshka u nevojitet, si e si, ne vitin e ri, ajo te punoje me rregull dhe ekonomi. Drejtorati i Industris, Punimevet Komunale dhe Drejtorija e sipermarrjeve Krahinore te prodhimit do t'u jape keshillave çdo ndihme te mundeshme per zgjidhjen e ketyre problemevet dhe detyrevet.

Ket vit keshillat kane marre nen drejtim te vet shum sipermarrje dhe nuk kane aq eksperijence qe duhet per kete pune. Por, me perpjekje te vazhdueshme si edhe me ndihmen qe do te marrin simbas kerkesavet te tyne, gjithshka do te shkoje si duhet. Ajo qe ka randesin ketu asht te mos humbet kohe.

Hivzi SULEJMANI

Filloi nga puna fabrika e vojit ne Ferizaj

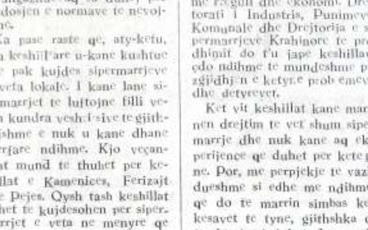

Keto ditë filloi nga puna fabrika e vojit në Ferizaj. Këjo asht nderfue gjatë vjetit 1947 dhe asht e para fabrikë e ketij lloji në Krahinën t'onë.

VEPRIMTARIJA E FABRIKAVE TE TULLAVE E TE TJEGULLAVE GJATE VJETIT 1947

Ne realizimin e detyreve te planit investiticional te ketij viti ne Krahinen e Kosove Metohis, nji rol te randesishem e kane luejte fabrikat e tullave dhe te tjegullavet. Ato kane prodhue tulla dhe tjegulla per nderfimin e objekteve nderfimore. Perveç fabrikavet te ketij lloji ne Gjakove, Mitrovice, Serbice, Podujeve, Peje, Landovice, Ferizaj, Korminjane e Poshtme, ket vjet ka fillue nga puna fabrika e re e tullavet ne Prishtine. Ne fillim te sezones se ketij viti asht mekanizue fabrika e tullavet dhe tjegullavet ne Podujeve e, pak ma vone, fabrika e tullavet ne Prishtine. Plani i ketij viti i kesaj dege ne Kosmet asht realizue per 77 per qind ne materjal te pjekun: 67,36 per qind ne tjegulla dhe 66,1 per qind ne tulla. Por, plani i prodhimit te materjalit te dores se pare asht realizue 100,03 per qind ne tulla dhe 78,2 per qind ne tjegulla. Kur te kryhet pjekja e materjalit te dores se pare, plani i prodhimit do te realizohet per 90 per qind. Arsyenat sepse plani i prodhimit ne fabriken e tullavet dhe tjegullavet ne Kosove e Metohi nuk asht realizue 100 per qind jane te shumta. Fabrikat e Landovices, Pejes dhe Gjakoves kane fillue punen vone. Ish pronaret e tyne nuk kane marre masat e nevojshme qe prodhimi te filloje me kohe. Nga ana tjeter dhe mungesa e druvet per djegeje etj. e kane pengue prodhimin. Mandej n'asnji fabrike nuk jane caktue s'ka qene i mundun organizi. normat e punes, keshtu qe mi deh zhvillimi i garavet.

Ne punen e sivjetshme jane dallue ma se forti fabrikat e Mitrovices Gjakoves, Korminjanes se Poshtme dhe Serbices. Nder individet asht dallue ne Prishtine Miladen Nikoliqi, per çfrytzimin racjonal te nxehtesis e shpejtimit te prodhimit te tullavet ne furrat e thjeshta.

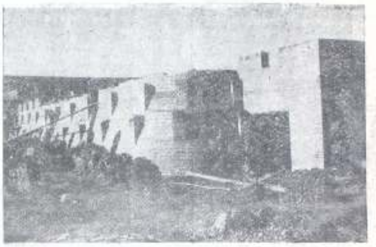

Pjesa e furres moderne per pjekjen e tjegullave e te tullave prane fabrikes se Prishtines

TUNELI RRITET...

Boriç Mile, udarnik

Në tunelin e Vrandukut
len çdo ditë njeriu i ri,
hapet mali deri, në fund...

Që nga gryka e tunelit
del nji tym i bardh si bora
çelet zemra nga gëzimi
fushat, pyjet dhe bregoret,
po blerojnë nga çi rimi...

Sipër shkâmbit shekullor,
që qëndron me krenari,
asht shkruem me furi:
"Po, nga ky tunel i ri,
do të lind jeta e re".
Kompresori si rrufe.
Shkon në zemren e tunelit...

Lumi Bosna shket ngadalë,
ligjëron me mall çdo valë...
luftë, gjak e trimni,
që në Jugë e në Veri!

Dhe mi gjinin e tunelit,
nepër pishai, naltë, atje,
asht ngritun madhështor,
varri i Rada Kondiçit,
i heroit popullor.

Po tuneli rritet... rritet...
porsi malli per atdhe,
rritet porsi jeta e re.

Dhe kalaja mi tunel
që me shekuj shtypi e vrau
dhe shpërndau errësinë,
perpelitet si i ngrati,
sepse ecen kompresori
si rrufë në dhe të tirë.

....

Ç'po shikojnë syt' e mil
"TITO" ngrihet gjithë tuneli,
toka tundet nga themeli,
gjoks-t turren si nji zjarr,
shkambi çduket menjiherë,
shkâmbi tjeter po merr imerr.

Shpirti rritet... rritet... rritet...
zemra bâhet si pasqyrë...
po shikoj në fytyrë,
hidhi sytë, o ti m'at anë
që ke shpirtin si katran.

Bota lind k'tu... këtu...
në tunelin e Vrandukut,...

A. Ç.

Kolektivi punonjes i sipermarrjes „Sitnica" u shpalle gara te gjitha sipermarrjeve te ndertimit ne Krahinen t'one

Kolektivi i punes i sipermarrjes se ndertimeve "Sitnica" te Mitrovices, te bashku me drejtorin e sipermarrjes, u ka shpalle gare te gjitha sipermarrjevet te ndertimevet ne Krahinen e Kosoves dhe Metohis per garat e 1 Majit. Me ket rast kolektivi i punes "Sitnica" ka marre per detyre qe ne kete gare t'i pakso'e shpenzimet e prodhimit per 2 per qind, t'a vendose normen per 90 per qind te punevet dhe t'i kryeje 100 per qind te gjitha punimet e pa'capame deri me 1 Maj.

Edhe ne fushen kulturo-arsimore dhe ngritjen profesjonale puntoret dhe nepunsat e kesaj sipermarrjeje kane marre detyra me randesi. Ne periudhen Fruer-Maj do t'i mesojne shkrim e kendim 50 per qind te puntorvet analfabete, te cilet do te vijne ne punue ne sipermarrje. Perveç kesaj ata kane marre per detyre qe prej 15 te ketij muaji deri me 15 Mars te vitit t'ardhshem te perfshijne ne kurse te nalta profesjonale 30 puntore te kvalifikuem e ne kursin e ulte te kualifikojne 40 puntore te pakvalifikuem, e shum detyrë tjera.

Rinija popullore e Kosoves dhe Metohis, gjate vjetit 1947 ka krye disa akcjone te mdhaja, perfundimet e te cilave jane kontribut i randesishem per realizimin e Planit t'one pesvjeçar

N'akcjone te shumta me karakter te pergjithshem e lokal Rinija e jone popullore ka dhane gjate vjetit 1947 ma se nji miljon dite pune ose dy here ma teper se ne vitin 1946. Ne punet per ndertimin e Hekurudhes se Rinis Shamac–Sarajevo, fabrikes se maqinave te randa e veglave ne Zheleznik dhe nderteses se Komitetit Qendruer te P. K. J. ne Beograd, kane marre pjese afer 7.500 te rij e te reja nga te gjitha viset e Krahines s'one, t'organizuem ne 29 brigada pune me nga 250-270 vete.

Per rezultatet e mbrrijtuna me perpjekje te vetmohueshme nga te 26 brigadat e rinis qe kane marre pjese ne ndertimin e hekurudhes Shamac–Sarajevo, 12 jane deklarue njiherë sulmuese, 11-dy here dhe 1–kater here sulmuese, kurse dy brigadat tjera jane lavdue. Dy brigadat qe kane marre pjese ne ndertimin e fabrikes ne Zheleznik, njena asht deklarue nji here sulmuese e tjetra dy here. Edhe brigada qe ka marre pjese ne ndertimin e Beogradit te Ri asht deklarue dy here sulmuese. Kjo brigade, ne saje te punes se vetmohueshme e ka fitue dhe sjelle ne Kosmet flamurin e Shtabit kryesuer te brigadavet te Rinis ne ndertimin e Beogradit te Ri.

Veç kesaj me dheta mija te reja e te rij shqiptare, serbe e malazeze kane marre pjese edhe n'akcjone te shumta per ndertimin e Krahines s'one. Keta e kane kuptue randesin e realizimit te Planit pesvjeçar, i cili do t'a nxjerre Krahinen t'one nga mbrapambetja ekonomike e kulturale dhe do t'i siguroje lulezim te plote ne cdo pikpamje.

Nji brigade e perbame prej 240 te rijsh e te rejash per ma pak se dy muej ndertoi hekurudhen industrijale qe lidhe stacjonin hekurudhuer Obiliq me minieren „Kosova" te lignitit. Me ndertimin e kesaj hekurudhe asht lehtesue shum puna e minieres: puntoret do te mujne me prodhue dhe transportue ma shum lignit.

Brigada sulmuese e perbame prej 350 te rijsh e te rejash nga mbare Krahina e jone, ka ndertue rrugen industrijale pyjore Nerodimlje–Jezerce, 14 Km. te gjate. Me ndertimin e kesaj rruge asht ba i mundeshem shfrytzimi i pyllit ne Jezerce prej kah do te nxirren sasina te mdhaja te materjalit ndertimuer.

Rinija e Krahines s'one ka marre pjese aktive ne realizimin e planit te prodhimti dhe perpunimit te druve, mandej ne sektorin e bujqesis dhe ndertimeve ku vetem gjate garave te nandorit ka dhane ma se 271.909 dite pune. Puna e bame gjate kesaj kohe kap vleften prej 11.573.295 dinare.

Per ngritjen e vneshtit model shtetnuer ne Langovice, gjate prandveres kane marre pjese 1250 te rij e te reja, te cilet per dy muej kane çele 54 hektare rrahishte me nji thellesi prej 70 cm. 8 hektare jane mbjelle me fidane rrushi. Puna ne çeljen e rrahut asht vazhdue edhe ne vjeshte. Me 1 nanduer te vjetit te kaluem 350 te rij kane fillue me çele rrahun dhe me mbjelle fidane rrushi. Me kete rast jane çele 22 hektare dhe jane mbjelle 125.000 fidane rrushi.

Afer 400 antare t'organizates se rinis, ne vjeren e kalueme plote nji muej dite kane punue ne pasunit bujqesore shtetnore ne Ferizaj, Sllatine Landovice, Prizren, Gjakove e Prishtine. Veç kesaj, 120 te rij te rrethit te Pejes kane ndihmue per ndertimin e staneve te veres neper bjeshket e aferme per nevojat e stacjonit te seleksjonimit te blegtoris ne Gjakove.

Rinija ka dhane me dheta mija ore pune per ndertimin e objekteve te ndryshme ne mbare Krahinen t'one. Simbas shenimeve, ende jo te plota, gjate garave te nandorit Rinija e jone ka meremetue 509 ura te vjetrueme dhe ka ndertue 66 ura te reja, me nji gjatesi prej 117 metrash. Mandej ka meremetue edhe 227 ndertesa te ndryshme qe do te perdoren per shtepija te Rinis, biblioteka etj. Ka hape 109.600 m. kanale te ndryshme, tue nxjerre 59.345 metra kub dhe etj.

Per ndertimin e 3000 banesave per katundare, rinija ka dhane kontribut te madh. Ne ket pune asht shque ma se shumti rinija e rrethit te Ferizajt. Vetem per 10 dite gjate muejit gusht, dy brigada te rinis se ketij rrethit kane krye pune te ndryshme me nji vlefte prej 300.000 dinaresh.

Gjate garave te nandorit 11 organizata te rinis se Kosmetit kane nxjerre 5.444.050 metra kub gure, kane pre 3.046.344 cope qerpiç dhe kane pre 5.852 metra kub lande per nevoja ndertimi.

Te rejat e te rijt shqiptare, serbe e malazeze, te Krahines s'one kane marre pjese te dukshme dhe n'akcjone tjera lokale. Perfundime te mira jane mbrrijte ne çeljen dhe pastrimin e puseve t'ujit, ne luftimin e malarjes, ne thamjen e moçaleve, ne punimin e tokave te famijeve te vobegta, t'atyne qe ndodhen ... sherbim n'Armaten t'one Jugosllave si dhe ne pasunin e atyne te rijve qe ndodhen n'akcjone te ndryshme te randesishme jashta Krahines s'one.

Gjate garave te nandorit vetem ne pasunit e kooperativave bujqesore te punes jane dhane 3000 dite pune dhe jane punue 25.000 hektare toke te famijeve te vobegta.

Ne te gjitha akcjonet e mdhaja qe ka ndermarre rinija, nji pjese e mire e te rijve ka krye kurse te ndryshme. Ne pasunit bujqesore rinija e katundit asht njofte me menyrat moderne te punimit te tokes. Vetem n'akcjonet e zhvillueme mbrenda Krahines s'one 650 te rij e te reja i kane krye kurset bujqesore, 500 te rij jane aftesue per udheheqesa te fizkultures ne katunde dhe ma se 300 te rij per udheheqesa te punes kulturo–arsimore. Shum te tjere kane mesue me shkrue e me kendue. Perveç kesaj rinija ka aftesue nji numer te madh te rijsh e te rejash per udheheqesa te kurseve analfabetike. Vetem n'akcjonin e ndertimit te hekurudhes "Kosova"–Obiliq jane aftesue 102 kesi udheheqesash, te cilet kane marre mbi vehte me i mesue 3.090, gra dhe burra analfabete.

Rinija e jone populore, me anen e te gjitha ketyne akcjoneve, ku ka dhane kontribut te shkelqyeshem per realizimin e Planit pesvjeçar, ka manifestue dashunin e madhe ndaj shtetit te ri, e ka perforcue dhe zgjanue organizaten e vet dhe ka kontribue shum ne forcimin e vllaznimit e bashkimit ne mes te rinis shqiptare, serbe e malazeze te Krahines s'one.

Kalendari i jone

Nga datat ma te randesishme te muejit Kallnduer

1-1-1932- filloi me punue në Gorki gjiganti i industris socjaliste, fabrika e automobilave „Molotov".

2-1-1871 vdiq pedagogu i shquem rus–Ushinski.

6-1-1849 lindi Hristo Botev, revolucjonar e poet bulligar.

7-1-1943 vdiq ne Njujork Nikolla Tesla, shkencëtar serb, çelkes gjenjal ne lamën e elektro-teknikes.

7-1 1933 J. V. Stalin jep bilancin e Pjatiletkes se parë.

8-1-1642 ka vdeke Galileo Galilej, filozof, astronom dhe fizikant i famshem italjan.

11-1-1946- Asambleja Kushtetuese e Shqipnis shpalli ne Tirane Republiken Popullore.

12-1-1942 fillei ofensiva e dyte anmike kundra Ushtris Nacjonal-Çlirimtare.

13-1-1906 vdiq A. S. Popov, shkencetar i famshem rus, zbulues i radjos.

17-1-1943 fillon ofensiva e katerte anmike kundra Ushtris Nacjonal-Çlirimtare.

17-1- 1945 Armata e kuqe çliron Varshaven.

18-1-1943 Armata e Kuqe theu blokaden e Leningradit.

18-1-1912 asht themelue ne Konferencen e V-te te Prages Partija Bolshevike.

21-1-1924 vdiq Vladimir Iliq Lenjin, shenia ma i madh i njerzimit, udheheqesi dhe organizatori i Partis Bolshevike, themeluesi i shtetit te pare Socjalist ne bote.

22-1-1942 njisit e Armates se Kuqe e spastruen kryekput krahinen e Moskes nga okupatoret gjermane.

23-1-1945 dita e themelimit te Sindikatave t'Unjisueme te Puntoreve dhe nepunsave te Jugosllavis.

23-1-1872 lindi Goce Dellçev, pioner i luftës Nacjonal-Çlirimtare per çlirimin e popullit maqedon nga zgjedha turke.

25-1-1935 vdiq V. V. Kojbishev, bashkluftar i Lenjinit e i Stalinit, organizator i shquem i Partis Bolshevike dhe Shtetit Sovjetik, antar i Polit-Byros se Komitetit Qendror te Partis Komuniste Bolshevike te BRSS.

26-1-1864 vdiq ne Vjene Vuk Stefanoviq–Karaxhiq, ati i letersis serbe themeluesi i gjuhes letrare Serbe.

27-1-1944 njisit e Armates se Kuqe e çliruen kryekput Leningradin nga blokada fashiste.

27-1-1826 lindi M. E. Saltikov–Shqedrin, poet - satirik i madh rus.

28-1-1918 Lenini nenshkroi dekretin mbi themelimin e Armates se Kuqe te puntorve e te katundarve.

29-1-1860 lew A. P. Çehov, shkrimtari i madh rus.

29-1-1573 filloi kryengritja katundare ne Kroaci nen udheheqjen e Matija Gubecit.

30-1-1946 Asambleja e jone Kushtetuese aprovoi Statutin, e RFPJ.

31-1-1932 fillo me punue kombinati metalurgjik «Stalin» i Magnitogorskit.

Lajme nga bota

Formimi i Qeveris se perkoheshme demokratike ne Greqi — nji hap shum i madh perpara ne luften Çlirimtare te popullit Grek

Në luften e tij te vendosun çlirimtare, që e ndjekin me simpati dhe admirim të gjithë njerëzit demokratikë në botë, populli grek u dha edhe nji grusht tjeter të fortë imperijalistave amerikane dhe mercenarëve të tyne monarko- fashista: ne teritorin e lirë të Greqis u-formue qeverija e përkohëshme demokratike e Greqis së lirë. Në krye të qeveris demokratike të Greqis së lirë asht gjenerali Markos, Komandanti suprem i Armates Demokratike.

Formimi i qeveris se përkohëshme demokratike nën kryesin e gjenerallit Markos asht rezultat i zhvillimit të ngjarjevet në Greqi, ngjarje të cilat provojnë, nga nji anë, se kanë falimentue të gjitha përpjekjet e imperijalistavet amerikanë për t'a shtypë luften çlirimtare të popullit grek, dhe nga ana tjeter, forcimin e vazhdueshem të luftes së turmavet të gjana të Greqis për lirin dhe pamvarësin e vendit. Sot koshdo e ka marrë vesht se në Greqi skllavëruesat imperjalista janë në nji situatë edhe ma të keqe se kanë qenë para-ardhësit e tyne dhe asistentat e tyne të sotshem-imperijalistat britanikë. As tue organizue terrorin e tmerëshem me anë të bandavet monarko-fashiste, as me përziemjen gjithnji ma direkte të përfaqsuesavet ushtarakë amerikanë në luftën kriminale kundra popullit grek, as me dollarë, as me qitjen e qeveris reakcjonare të Sofulisit në skenë - Volstriti nuk ka mujtë me e thye popullin grek.

Nga çdo ndeshje, Armata demokratike ka dalë dhe del ma e fortë dhe ma e aftë me u dhanë grushte ma të forta mercenarëvet të të huejvet. Sot armata demokratike e Greqis operon an'e mb'anë vendit dhe kontrollon territore me randësi. Lufta heroike e popullit grek i ka tregue mbarë botes se ay nuk duron zgjedhen imperjaliste, se ay nuk ka kurrgja të përbashkët me Çalldarisin dhe Sofulisin, që janë përfaqsuesa t'asajë pakice e cila, për interesat e veta të ngushta, ua ka shitë lirin dhe pamvarësin e atdheut imperijalistave të huej. - nji herë okupatoreve italo-gjermanë e tashti imperjalistave amerikanë dhe ndihmësave të tyne anglezë.

Formimi i qeveris së përkohëshme demokratike me gjeneralin Markos në krye, asht, padyshim, nji hap shum i madh përpara në zhvillimin e luftes çlirimtare të popullit grek.

Qeverija demokratike e Greqis së lire tregon se populli grek asht i vendosun ngultazi me e vazhdue luften për liri dhe pamvarsi, me shkatrrue monarkofashtizmin dhe planet e imperjalizmit amerikan e me vendosë pushtetin e vertetë demokratik.

Rumanija shpallet Republike Popullore

Parlamenti populluer i Rumanis aprovoi ligjin mbi shpalljen e Republikës Popullore të Rumanis. Mbreti Mihajl i I-rë abdikoi. Kët ngjarje të randësishme pa dyshim do t'a përshendesin jo vetem puntorët, katundarët dhe intelektualët popullorë, por edhe të gjitha fuqit demokratike të botes.

Në vitin 1944 populli rumun, me ndihmë t'Armates së Kuqe u çlirue nga zgjedha fashiste dhe e përmbysi regjimin barbar. Prej çlirimit e deri sot ky ka arrijtë me e krijue aparatin e tij shtetnuer populluer, tue i ndeshkue me denim të meritum të gjithë trathtarët e vendit–kuislingët e Hitlerit dhe agjentat e imperjalizmit anglo-amerikan. Kjo ka mujtë me ngja vetem sepse masat popullora të Rumanis e mueren fatin e vendit në duert e tyne dhe sepse në vend janë ba transformime të randësishme shoqnore dhe ekonomike. Në zhvillimin e sajë të matutjeshem Rumanija, me qeverin e Dr. Petra Groze-s në krye, ka ba hapa aq të mdhaj përpara, tue e ndërtue dhe forcue demokracin popullorë, sa që manarkija si formë e qeverimit shtetnuer asht vletrue fare dhe asht ba pengesë për përparimin dhe zhvillimin e matutjeshem të vendit.

Mbas çlirimit populli rumun ka korrë fitore historike në ndërtimin e rendit demokratik. Ky u ka qëndrue të gjitha kërçnimeve nga jashta dhe i ka paralizue qellimet e të gjithë atyne që kanë provue me e asgjasue pamvarësin e vendit rumun. Populli i Rumanis, në saje të ndihmës së Bashkimit Sovjetik dhe vendeve tjera demokratike, i ka pengue planet e imperjalistave të prendimit, të cilët kanë deshtë ma ia imponue traktatin e turpshem të paqes dhe me e transformue vendin e tij në shtet vazal.

Populli rumun e ka pa që ngahera rrolin dhe veprimtarin antipopullore të klikave manarqike. Prandaj ky e pret shpalljen e Republikës me gëzim të pamasë. Me likuidimin e monarqis hapen perspektiva të reja për demokracin e re popullore rumune dhe për rilindjen e papengueme të mbarë vendit.

Kaluen njiherë e përgjithmonë kohnat e aventurjerit Karol dhe t'intrigave të cilat i adermershin anmiqët e popullit rumun me anë të monarqis. Imperjalistat i kanë humbë të gjitha mbështetjet për të gërmihë kundra rendit demokratik dhe pamvarësis së Rumanis. Të gjitha dëshirat e nxitsave të luftes për ta futë Rumanin, në kët apo atë mënyrë, në taborin e anmiqëvë të paqes dhe për ta nda prej fqijve të sajë, shkuen huq. Demokratija e re rumune jo vetem që ka mujtë me u qëndrue të gjitha sulmeve të deritashme nga jashta, por siç shofim, asht nisë në rrugen e forcimit të rendit demokratik, tue i mënjanue edhe mbeturinat e fundit të se kaluemes të cilat e kanë pengue zhvillimin e sajë të matutjeshem. Abdikimi i Mihajlit të I-rë asht pasojë logjike dhe e paevitueshme e ndryshimeve të kryeme në jeten shtetnore e shoqnore të popullit të Rumanis. Shpallja e Republikës asht në realitet fitore e fuqive demokratike në luftë për ndërtimin e vendit dhe për forcimin e domokracis.

Popujt e Jugosllavis gëzohen për kët fitore të demokracis rumune-për shpalljen e Republikës Popullore të Rumanis dhe e përshëndesin. Na jemi të bindun se populli rumun do t'i kunorizojë përpjekjet e tija për ndërtimin e atdheut me fitore edhe ma të mdhaja dhe me fuqi akoma ma të fortë do t'i qëndrojë çdo gërmihjes s'imperjalistave kundra pamvarësis së Rumanis.

Botim i Këshillit Krahinuer te Frontit populluer; Shtypshkroja Krahinore „PROGRES"
Pajtimet ne tetore i pranon: Administrata dhe ekspedicioni. Numri i cekut 38-704540